

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

RWS INFORMATIE

Plan van aanpak verkenning OER A15-A38

Energiestrategie

regio Rotterdam Den Haag

Datum 10 november 2022

Versie 1.1

Status Definitief

Colofon

Uitgegeven door Rijkswaterstaat NOVA
Auteur Simon Lubach

Datum 10 november 2022
Versie 1.1
Status Definitief

Versiebeheer

0.1	11-08-2022	Eerste opzet
0.2	29-8-2022	Commentaar verwerkt
0.3	20-9-2022	Eindconcept
1.0	8-11-2022	Definitief
1.1	10-11-2022	Definitief

Het project Opwek Energie Rijksvastgoed A15/A38 is een samenwerking tussen:

- Rijkswaterstaat
- Rijksvastgoedbedrijf
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
- Provincie Zuid Holland
- Gemeente Albrandswaard
- Gemeente Barendrecht
- Gemeente Ridderkerk
- Gemeente Rotterdam
- Gemeente Hendrik-Ido-Ambacht

RIDDERKERK

Inhoud

	Inleiding	4
1.1	Samenvatting resultaten Voorverkenning	5
2	Werkpakketten verkenning	6
2.1	Ruimte	6
2.1.1	Nadere potentieel analyse	6
2.1.2	Ruimtelijke visie	6
2.1.3	Kansen voor ecologie	7
2.1.4	Planologische borging	7
2.1.5	Participatie	7
2.2	Financieel	7
2.2.1	Businesscase	7
2.2.2	Marktuitleg-strategie	7
2.2.3	Financiële participatie	7
2.3	Techniek	8
2.3.1	Netaansluiting	8
2.3.2	Klanteisen	8
2.3.3	Innovaties	8
2.4	Eindproducten	8
3	Organisatie	10
3.1	Werkgroep	10
3.2	Stuurgroep	10
3.3	Projectteam	11
4	Planning	12
5	Risicobeheersing	13
6	Begroting	14

Inleiding

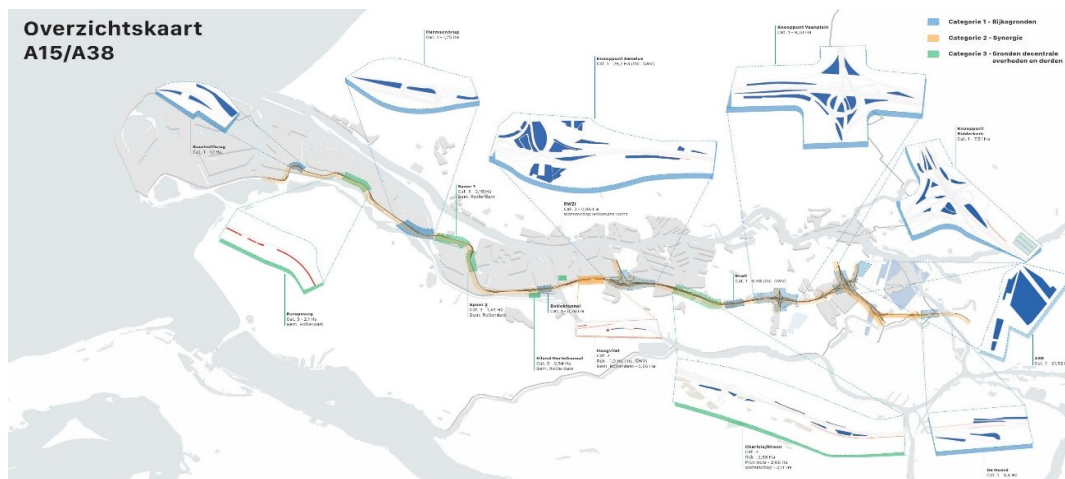
Met het programma Opwek Energie op Rijksvastgoed (OER) stelt de Rijksoverheid eigen gronden ter beschikking aan projectontwikkelaars voor de realisatie van duurzame energieprojecten. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het realiseren van de opgave van de RES-regio's om 35 TWh duurzame elektriciteit op te wekken in 2030. In lijn met de Nationale Omgevingsvisie wordt dit, met oog op ruimtelijke kwaliteit en schaarste van ruimte, zo veel mogelijk in combinatie met andere functies gerealiseerd.

Het OER-traject A15/A38 is gericht op duurzame opwekking van zonne-energie op en langs de tracés A15, van de Tweede Maasvlakte tot aan de tunnel onder de Noord bij Ridderkerk en de A38. Het gaat over rijksgronden, gronden van de RES-partijen van de regio Rotterdam Den Haag en mogelijk ook gronden van derden.

Naar aanleiding van de goedkeuring van het ministerie van EZK op 23 juli 2021 om het tracé van de A15 en A38 op te nemen in het OER-programma, is gestart met de voorverkenningfase. In de voorverkenningfase is voldoende potentieel gevonden en is er vanuit de deelnemende partners vertrouwen om verder te gaan met de verkenningfase. In de verkenningfase zal de locatiekeuze, inpassing, type en omvang van de opwek verder worden uitgewerkt. De aanpak voor de verkenningfase van het project wordt in dit plan beschreven.

1.1 Samenvatting resultaten Voorverkenning

In de voorverkenning is een potentiescan gemaakt naar locaties voor zonneparken binnen een zone van 250 meter vanaf de A15 en de A38. Daarbij is er gekeken naar Rijksgronden (categorie 1), gronden van lokale overheden (categorie 3) en synergiegronden, waarbij er gronden van meerdere partijen samenvallen (categorie 2). Uit de voorverkenning blijkt dat er een relevante omvang aan zoeklocaties is, er lijkt voldoende 'technische' potentie om verder te gaan naar de verkenningsfase. In totaal is er ongeveer 90 hectare aan gronden als kansrijk aangemerkt. De locaties zijn grofweg in te delen in vier typen, namelijk knooppunten, bermen, open landschap en 'specials' (geluidsschermen, overkappingen en buisleidingenstraten). Iedere locatietype heeft echter wel zijn uitdagingen, waardoor er mogelijk een aantal percelen af zullen vallen. Ook is de businesscase van veel locaties naar verwachting dun, de financiële haalbaarheid behoeft nadere analyse. Op dit moment is de netaansluiting (nog) geen knelpunt, dat is best uniek, gezien dit door het hele land voor problemen zorgt. Het is echter wel mogelijk dat er alsnog tekorten komen aan netcapaciteit, als er in de omgeving projecten worden aangesloten.

Figuur 1 Kaart met illustratie van de percelen

2 Werkpakketten verkenning

In de verkenningfase worden de zoeklocaties die in de voorverkenningfase zijn geïdentificeerd, verder uitgewerkt. De verkenningfase sorteert voor op het uiteindelijke ontwerp van de opwek van zonne-energie. Onderstaand wordt hiertoe een eerste aanzet gegeven.

In de verkenningfase delen we het project op in drie werkpakketten, welke gelijktijdig worden opgepakt:

2.1 Ruimte

Het werkpakket ruimte bestaat uit vijf activiteiten, waarmee er een verdiepingsslag wordt gemaakt op de voorverkenning.

2.1.1 Nadere potentieel analyse

De inventarisatie van kansrijke percelen zal in de verkenning verder worden uitgediept. De haalbaarheid en het draagvlak wordt dan nader onderzocht, dit gebeurt in samenhang met het werkpakket Techniek. Output van deze analyse is een verfijnde kaart met objecten en percelen die geschikt worden geacht voor opwekking van energie.

Om de gronden van Rijkswaterstaat (RWS) nader te beoordelen worden diverse specialisten van RWS West Nederland-Zuid (WNZ) benaderd. Hierbij wordt advies gevraagd op:

- Verkeersveiligheid en doorstroming
- (Toekomstig) beheer & onderhoud (RWS assets)
- Uitbreidingen via MIRT en Vervanging en Renovatieprojecten
- Impact van het DBFM contract
- Privaatrechtelijke overeenkomsten (pacht, verhuur)
- Toekomstige uitbreidingen, verstedelijkingsopgave
- Beperkingengebied

Om gronden van Rijkswaterstaat beschikbaar te stellen is uiteindelijk ook een vastgoedbesluit nodig, wat voorbereid dient te worden. De beheerdersrol voor de rijksgronden ligt bij Rijkswaterstaat, namens de Staat heeft het Rijksvastgoedbedrijf de eigenaarsrol.

2.1.2 Ruimtelijke visie

Binnen dit werkpakket wordt een ruimtelijke inpassingsvisie opgesteld, waarin een aantal ruimtelijke principes terugkomen. De bedoeling is dat het concept van een 'energiecorridor' nadere invulling gaat krijgen. Hiermee worden ruimtelijke kaders geschetst, zodat er herkenbaarheid is over het tracé en verrommeling wordt tegengegaan. Inpassing van zonne-energie opwekking in de omgeving wordt hierbinnen op hoofdlijnen uitgewerkt. Meervoudig ruimtegebruik, efficiënt en toekomstbestendig omgaan met ruimte, bodem en ondergrond, zijn aspecten die terug

dienen te komen in de inpassingsvisie. Voor het opstellen van de ruimtelijke visie wordt een landschapsarchitect betrokken.

2.1.3 *Kansen voor ecologie*

In de huidige situatie lijkt de ecologische kwaliteit van de percelen (inclusief de wateren) beperkt. Beschermde en relevante natuurwaarden in de zoekgebieden worden in kaart gebracht. Kansen voor het verbeteren van de biodiversiteit worden onderzocht en waar mogelijk meegenomen in het project. De RWS bouwstenen voor natuur in zonneparken en de Gedragscode Zon op Land van Holland Solar worden hiervoor benut.

2.1.4 *Planologische borging*

Er zal in kaart worden gebracht wat de best passende manier is om de plannen te borgen in het ruimtelijk beleid. Dit hangt samen met een besluit over de 'mate van voorbereiding'. Indien de complexiteit en de wensen vanuit de omgeving beperkt zijn, kan er meer worden overgelaten aan de ontwikkelaar van de locaties. Als er veel bijzonderheden en meer ontwikkelrisico's zijn, is een verdere uitwerking van de locaties op zijn plaats.

De insteek is om te werken volgens de Omgevingswet, die naar verwachting medio 2023 in werking treedt.

Bij het werken volgens de Omgevingswet dient er aan de start een 'kennisgeving voornemen' gepubliceerd te worden, hierin staat o.a. benoemd welke partij optreedt als bevoegd gezag. Dit kan zowel door de provincie, (een van) de gemeenten of door Economische Zaken en Klimaat worden uitgevoerd. In de verkenningsfase dient hierin een keuze gemaakt te worden.

2.1.5 *Participatie*

Omwonenden en aanliggende bedrijven worden betrokken en kunnen een bijdrage leveren in de ontwikkelingen van het project (procesparticipatie, principe van streven naar 50% lokaal eigendom) en er wordt naar koppelkansen gekeken, bijvoorbeeld voor de netaansluiting. In de start van de verkenning wordt er een strategie bepaald hoe de omgeving wordt benaderd. Hierbij wordt er onderscheid gemaakt in aanpak tussen bewoners en bedrijven. De betrokken gemeenten vormen een actieve rol met communicatie en participatie, RVO treedt op als adviseur op dit thema. Invulling van (het trekkerschap van) participatie zal nog nader worden uitgewerkt. Aan de start van het participatietraject zal er een kennisgeving voornemen en participatie worden gedeeld, conform de omgevingswet.

2.2 **Financieel**

2.2.1 *Businesscase*

Per locatie zal er een businesscase op hoofdlijnen worden opgesteld, rekening houdend met zaken als netaansluiting, verkeersmaatregelen, zoninstraling, etc. De businesscase-berekeningen zullen 2-3 keer worden bijgesteld, naar de laatste inzichten die worden opgedaan in het proces.

2.2.2 *Marktuigifte-strategie*

Opstellen van een strategie om de gronden van het Rijk, provincie en gemeente uit te geven. Het Rijksvastgoedbedrijf zal, handelend vanuit de eigenaarsrol van de rijksgronden, de trekker zijn van dit onderdeel. Het besluit van de mate van voorbereiding heeft een belangrijke relatie met de uitgiftestrategie.

2.2.3 *Financiële participatie*

In de verkenningfase wordt onderzocht hoe het onderwerp financiële participatie vorm kan krijgen, passend bij de marktuitgifte-strategie. De mogelijkheid voor omwonenden en lokale bedrijven om financieel te participeren in het project zal op hoofdlijnen worden onderzocht, wanneer hier vanuit het participatietraject interesse in is. Hiermee wordt er invulling worden gegeven aan het streven naar 50% lokaal eigendom. Financiële participatie kan ook door marktpartijen worden uitgewerkt, door dit bijvoorbeeld als criterium in de tender mee te geven.

2.3 Techniek

2.3.1 *Netaansluiting*

Het onderzoeken van de mogelijkheden tot aansluitingen op het elektriciteitsnet valt onder dit werkpakket. Mogelijkheden voor cablepooling met windparken, afnemers en naburige initiatieven worden daarbij meegenomen. Voor het onderzoeken van de netaansluiting zal er een opdracht worden uitgezet aan een adviesbureau en zal Stedin als netbeheerder worden betrokken. Een recente ontwikkeling is dat er vaak opslagcapaciteit aan zonneparken wordt toegevoegd. Dit wordt ook verkend, waarbij de ruimtelijke vraag van opslag wordt meegenomen.

2.3.2 *Klanteisen*

Het integreren van energieopwekking binnen de bestaande assets van onder andere Rijkswaterstaat, vraagt om een zorgvuldige inpassing. Het goed blijven functioneren van de assets en het borgen van een goede doorstroming op de weg is daarbij een randvoorwaarde. Er zal een klanteisensysteem op worden gezet om eisen op het gebied van betrouwbaarheid, beschikbaarheid, onderhoudbaarheid en (verkeers)veiligheid vast te leggen. De klanteisen worden zowel voor RWS als voor de projectpartners en stakeholders geïnventariseerd.

Een groot deel van de A15 wordt onderhouden vanuit een DBFM-contract. Nieuwe activiteiten, zoals zonne-energie, kunnen hierdoor beperkt worden of het kan extra kosten met zich meebrengen. In de voorverkenningfase zijn geen grote beperkingen op dit gebied geïdentificeerd. Dit blijft echter wel een aandachtspunt voor de verkenningfase; een nadere analyse op de impact van het DBFM contract wordt uitgevoerd.

2.3.3 *Innovaties*

Mogelijk kunnen innovaties kansen bieden binnen dit project. Voor het plaatsen van zonnepanelen als overkapping en op geluidsschermen zijn nog innovaties of onderzoeken nodig om dit te kunnen verwezenlijken. In de verkenning wordt er gekeken naar mogelijkheden om deze kansen te verwezenlijken. Door innovaties mee te nemen ontstaan er aanvullende ruimtelijke mogelijkheden voor energieopwekking

2.4 Eindproducten

In de verkenning verwachten we de volgende producten op te leveren:

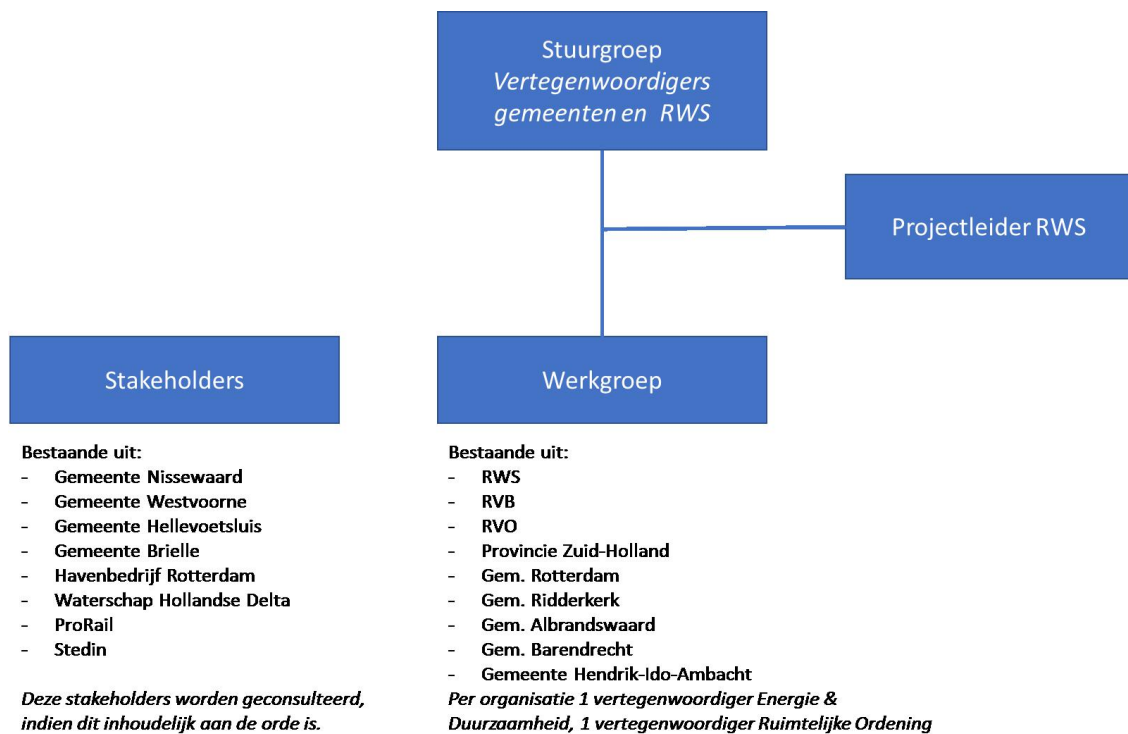
- Ruimtelijke visie zon A15/A38
  - Scenario's voor benutting van de percelen
  - Schetsmatige uitwerking van verschillende landschapstypen
- Inventarisatie mogelijkheden netaansluiting
- Verfijnde kaart van geschikte percelen
- Participatieplan
  - Stakeholderanalyse
  - Communicatieplan
  - Kennisgeving participatie
- Businesscase berekening

- (Technische) klanteisen inventarisatie
- Notitie mogelijkheden van innovaties
- Samenvattende eindrapportage

3 Organisatie

Vorstel is om in de verkenningfase grotendeels dezelfde projectstructuur te hanteren als in de voorverkenningfase. Dat leidt tot de volgende organisatiestructuur:

Figuur 3: Organisatiestructuur in de verkenningfase.

3.1

Werkgroep

De werkgroep is hiermee breed bemenst. Verwacht wordt dat in de verkenningfase het belang van ruimtelijke ordening toeneemt, daarom wordt ook vanuit ruimtelijke hoek een vertegenwoordiger toegevoegd. Er wordt van uitgegaan dat elke organisatie op basis van de agenda bepaalt welke vertegenwoordiger (E&D, RO of beiden) aanwezig dient te zijn.

De algemeen projectleider is afkomstig van Rijkswaterstaat.

3.2

Stuurgroep

Er wordt een stuurgroep opgericht om op bestuurlijk niveau besluiten te kunnen nemen die nodig zijn om het project verder te brengen en die boven het mandaat van de werkgroep liggen. De stuurgroep wordt op de hoogte gebracht van de voortgang, resultaten en risico's binnen het project. Waar nodig kunnen zij sturen in inzet en capaciteit van hun organisatie.

Tussentijds zal er een besluit gevraagd worden aan de stuurgroep over de 'mate van voorbereiding' van het project. Ook dient er nog een keuze gemaakt te worden welke partij(en) optreden als bevoegd gezag vanuit de omgevingswet. Het Rijksvastgoedbedrijf heeft het mandaat voor het privaatrechtelijk beheer van Rijksronden, voor Rijksgronnen bepaald het RVB de uitgiftestrategie. Partijen met

gronden in eigendom beschikken daar zelf over, de stuurgroep heeft geen mandaat om over inzet van grondposities te besluiten. In de besluitvorming wordt ook meegenomen in hoeverre zaken als tendering gezamenlijk of separaat worden voorbereid.

Afronding van de verkenning.

De verkenningsfase wordt afgerond met het nemen van een Go / No-go besluit voor de volgende fase. Dit besluit wordt door de stuurgroep genomen. Na dit besluit is de verkenningsfase afgerond en eindigt de intentieovereenkomst.

3.3

Projectteam

Rolverdeling van de leden van de werkgroep is in onderstaande tabel weergegeven:

Rol	Teamlid
Projectmanager RWS	
Technisch manager	
Omgevingsmanager	
Tendermanager RVB	
Projectcoördinator RES	
Adviseur RVO	
Projectcoördinator Rotterdam	
Projectcoördinator Ridderkerk	
Projectcoördinator BAR	
Projectcoördinator Hendrik-Ido-Ambacht	
Projectcoördinator Havenbedrijf Rotterdam	
Projectcoördinator Provincie Zuid-Holland	

De stuurgroep zal als volgt worden bemenst:

Organisatie	Lid
Rijkswaterstaat	Floortje Hanneman, directeur Netwerkontwikkeling WNZ
Gemeente Ridderkerk	Henk van Os, wethouder namens BAR gemeenten en Hendrik-Ido-Ambacht
Gemeente Rotterdam	n.t.b.
Provincie Zuid-Holland	Berend Potjer, gedeputeerde (agendalid)

4 Planning

Tabel 1 geeft op hoofdlijnen inzicht in doorlooptijden en planning.

Planning	'22	2023			
	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
<i>Mijlpalen</i>					
Go/No Go verkenning	X				
Vaststellen projectplan, intentieverklaring	X				
Besluit mate van voorbereiden, bevoegd gezag			X		
Go/No Go vervolgfase					X
<i>Ruimte</i>					
Nadere potentieel-analyse	X	X	X		
Ruimtelijke visie opstellen		X	X	X	
Participatietraject			X	X	X
Onderzoek planologische borging	X	X	X		
Vastgoedbesluit (RWS)					X
<i>Financieel</i>					
Businesscase opstellen			X	X	X
Uitgiftestrategie			X	X	
Financiële participatie (optioneel)					X
<i>Technisch</i>					
Onderzoek netinpassing			X	X	
Klanteisen (Technische inpassing)		X	X	X	
Innovaties			X	X	

Tabel 1: Planning verkenningfase

5 Risicobeheersing

Gedurende het project worden de risico's periodiek bijgehouden en beheerst. Hierbij wordt er gebruik gemaakt van de Integrale Project Sturing module van Rijkswaterstaat. Drie keer per jaar worden de projectrisico's gedeeld met EZK als opdrachtgever van het programma OER. Waar relevant worden risico's gedeeld met de stuurgroep.

In de verkenningsfase zien we de volgende risico's, met daarbij beheersmaatregelen:

Risico	Beheersmaatregel
<i>Proces</i>	
Capaciteit beperkt bij deelnemende partijen	Bij start vervolgfase capaciteit in beeld. Strak agendabeheer: wie wanneer nodig? Ruimte voor escalatie naar management.
Breed (ambtelijk) draagvlak: botsing met ander (ruimtelijk) beleid	Integraal opstellen van ruimtelijke visie. Bestuurlijke afstemming in college B&W.
Eigenaarschap: onduidelijke verdeling verantwoordelijkheden	Bij start vervolgfase afspraken governance. Afstemmingoverleg over de aanpak.
Beperkingen vanuit DBFM prestatiecontract A15	Tijdig raakvlakken en beperkingen inventariseren.
<i>Inhoudelijk</i>	
Langgerekt en versnipperd gebied maakt aansluiting technisch ingewikkeld en verhoogt kosten (kabel lengte)	Locaties clusteren. Contact Stedin voor mogelijke oplossingen. Financiële haalbaarheid in beeld brengen.
Geen belangstelling uit de markt, businesscase onvoldoende	Businesscase doorrekenen, tijdige marktverkenning. Bepaalde kosten voor eigen rekening nemen.
Complexiteit door vele raakvlakken met andere projecten en ontwikkelingen	Raakvlakken tijdig in beeld brengen. Knelpunten voorleggen aan stuurgroep.
Gevolgen voor natuurgebieden- en waarden	Meenemen in Flora- en faunawaarden in ontwerp.
<i>Kansen</i>	
Koppeling met afnemers of duurzame energie initiatieven in de buurt	In gesprek met mogelijke afnemers/initiatiefnemers over het delen van netaansluitingen.
Innovatieve toepassingen van zonne-energie	Mogelijkheden onderzoeken in verkenningsfase, Denk aan zonnepanelen op geluidsschermen, overkappingen bij verzorgingsplaatsen.

6 Begroting

In de verkenningsfase zullen, naast kosten in arbeidsuren, kosten ontstaan voor participatie en voor technische studies naar de inpassing van de op te wekken duurzame energie op de zoeklocaties.

Voor de verkenningsfase is er vanuit Rijkswaterstaat €150k beschikbaar voor uitbestedingen aan onderzoek en ondersteuning. Hiervan zullen uitbestedingen voor het opstellen van een ruimtelijke visie, een studie naar netinpassing en ondersteuning voor participatie worden gefinancierd. Specifieke kosten per gemeente voor communicatie en participatie zullen per gemeente worden gedragen.

Mogelijk zal er in de verkenningsfase worden onderzocht hoe er de percelen rond de A38 kunnen worden benut voor een combinatie van energieopwekking met sport- en recreatie. Specifieke kosten hiervoor zullen worden gedragen door de gemeente Ridderkerk.